

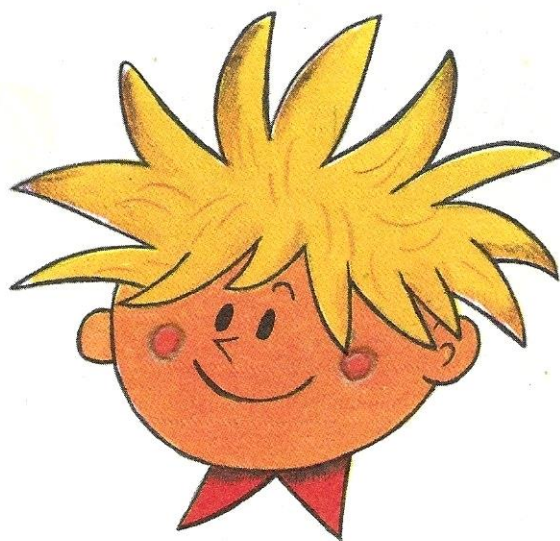
FRANTIŠEK
NEPIL

**Lišky,
dobrou noc**

© František Nepil, 1971
Illustrations © Věra Faltová, 1971

Jak

Byl
bílou
minic
byla
a oko
a naz
Par
je a
Pozb
ještě
na sv
byl v

Jak chaloupka přestala být opuštěná

Bylo jedno Jalovcové údolí s modrým potokem a opuštěnou bílou chaloupkou. V chaloupce jednou vymetla Ctibůrkova maminka pavučiny, tatínek ji vybělil zevnitř i zvenčí, a hle, chýšinka byla nejenom bělejší, ale i líbeznější! Tak umyli ještě podlahu a okna, a večer šli za panem Hamouzem, aby byl tak hodný a nazítří zapřáhl a do opuštěného příbytku je odstěhoval.

Pan Hamouz tak hodný byl; opravdu nazítří zapřáhl, odstěhoval je, a ještě jim pomohl rozestavit skříně, postele, stůl a prádelník. Pozdě odpoledne zase práskl do koní, ale tatínek s maminkou ještě vybalovali košíky, bedny, nůše a balíky, aby bylo všechno na svém místě, až dědeček přivede Ctibůrka. Ctibůrek totiž nebyl v ty dny doma. Byl u dědečka a u babičky ve vsi.

Dědeček vedl Ctibůrka lesem a vyprávěl mu:

„Tatínek staví pro vás domek ve vsi. Než se takový dům postaví, to trvá pár pátků.“

„Kolik pátků?“

„Hodně! — Zatím budete bydlet v chaloupce tady v lese.“

„Jak dlouho, dědečku?“

„Asi dva roky. Dvakrát tu oslavíte Ježíška. Potom už bude nové stavení pod střechou a vy se nastěhujete do dědiny.“

Slunce se potloukalo po stromech a hledalo slzičky pryskyřice, která stékala z tlustých jedlí a smrků. Když kapičku našlo, otřpy-

tilo ji maličkou duhovou svatozáří.

Pojednou se ozvalo: ťuk ťuk — ťuk ťuk ťuk!

„Někde tu klepe datel,“ rozhlížel se dědeček.

Opravdu, na staré jedli seděl datel. Měl kabátek černý do modra, červenou čepičku, a zobákem tepal do kmene: ťuk ťuk — ťuk ťuk ťuk.

„Dědečku, proč má datel červenou čepičku, a proč ťuká?“ ptal se Ctibůrek.

„To ty nevíš?“ divil se deděček, „ještě ti to nikdo nevyprávěl?“

„Nevyprávěl.“

„Tak ti to povím já.“

Proč má datel červenou čepičku

Kdysi býval datel celý černý, černý do modra, jako třeba vrána nebo kos, poletoval po lese a nic mu nescházelo. Ale jednou zabrousil až do vesnice, posadil se na zahradě pana přednosty, a nestačil žasnout. Za plotem supěly černé lokomotivy, dým se jim valil z komína, a pana přednostu poslouchaly na slovo. Zastavily i odjížděly podle toho, jak jim dal znamení, a ještě mu uctivě zahoukaly na pozdrav.

A pan přednosta, jaký ten byl krasavec! Nikdo zdaleka široka se mu nepodobal! Vždyť měl na sobě uniformu modrou do černa, a co hlavně — nosil červenou čepici!

„Tu bych taky chtěl mít,“ roztesknil se datel, „já bych taky chtěl, aby mě vlaky poslouchaly na slovo a houkaly mi uctivě

na pozdrav!“

„To nejde jen tak,“ vysvětloval mu pan přednosta. „To bys musel umět vyťukávat Morseovu abecedu, a až bys to uměl, dostal bys červenou čepici. Vlákům bys vyklepal zprávu, že je u tebe volné nádraží, pak bys je šel v červené čepici přivítat a řekl bys jim, co mají dělat dál. Toho, kdo nemá červenou čepici, poslouchat ani nesmějí.“

„Copak ťukat, to nic není,“ myslel si datel, „ťukat bych se naučil snadno, ale kde vzít červenou čepici?“ A svěsil zobáček a lítostivě hleděl, jak pan přednosta vyťukává vlákům zprávy, a jak vlaky přijíždějí a odjíždějí a uctivě mu houkají na pozdrav.

Jednou se zase tak zkormouceně díval — a co neviděl: panu přednostovi vyložili na nástupiště velkou hromadu balíků. On si svlékl kabát, pověsil ho na hřebík, sundal i červenou čepici, pověsil ji také na hřebík a šel pro trakař, aby hromadu odvezl.

Datel hleděl okouzleně na opuštěnou červenou čepici, a tu ho napadlo: já mu ji seberu! Já mu ji seberu z hřebíku, posadím si ji na hlavu a uletím do lesa! Proč bych to neudělal, stejně se nikdo nedívá!

A opravdu to udělal! Sebral čepici z hřebíku, posadil si ji na hlavu a uletěl do lesa. Hodně hluboko do lesa, aby ho náhodou pan přednosta nazahlédl. Tam zapadl na starou jedli a hned začal klepat zobákem do kmene:

„Ťuk ťuk ťuk — tady přednosta datel — mám volné nádraží u staré jedle — pošlete sem vlak — ťuk ťuk ťuk!“

Čekal chvíli, čekal ještě chvíli, ale vlak nikde.

„Ťuk ťuk ťuk,“ spustil znova, „tady přednosta datel — tak copak je s tím vlakem? — Ťuk ťuk ťuk!“

Jenže vlak zase nepřišel. Datel tedy přeletěl na jinou jedli

a spustil:

„Ťuk ťuk ťuk — tady přednosta datel — mám červenou čepici a volné nádraží — čekám — ťuk ťuk ťuk!“

Ale vlak nepřijel ani potom, ani odpoledne, ani večer, ani za týden, ani za měsíc — a datel dodneška poletuje se stromu na strom v červené čepičce. Ťuká ťuk ťuk ťuk, tady přednosta datel, a nemůže pochopit, proč za ním dosud nepřijel do hvozdu ani jediný vlak, aby mu uctivě zahoukal na pozdrav, když má tu správnou, červenou čepičku, jak se na přednostu stanice sluší.

Doma

Když dědeček dovyprávěl, vynořila se z keřoví bílá chaloupka. Stála v údolí samotinká, a široko daleko šuměly hvozdy.

„Jak se ti líbí?“ ptal se dědeček Ctibůrka, „nebudeš se tu bát? Babička říkala, že by se na takové samotě bála.“

„Já se bát nebudu,“ tvrdil Ctibůrek, „my přece máme Alíka a ten by každého roztrhal.“

Ze dveří příbytku vyšla maminka. Dědeček na ni zavolal:

„Už vám ho vedu!“

Maminka se k nim rozběhla a za ní se vyřítil Alík. Objala Ctibůrka a políbila dědečka, a Alík na ně skákal celý pomínutý radostí.

„Tady vám posílá babička něco k večeři,“ podával mamince proutěný košík, „pečeného králíka, polévku s játrovými knedlíčky a pár buchet s tvarohem. Jistě prý máte ve mlejně.“

„To se ví, že máme,“ objevil se mezi dveřmi tatínek, „já už bych hlady louskal cvrčky! — Ale pojdte se nejdřív podívat, jak to u nás vypadá!“

Byla to nevelká chalupa, ba tak maličká, že z dálky vypadala jako kostka cukru. Střechu si narazila až na oči jako beranici. Její oči, to byla dvě okna. Mezi nimi vystrkovala stříšku nad verandou jako nos, a pod nosem zívala ústa — to byly otevřené dveře. I malou bradu měla chaloupka: tři schůdky ke vchodu.

Dozadu k lesu se dívalo ještě jedno, maličké okénko. Vedlo do kuchyňky, kde maminka ohřála játrovou polévku a pečeného králíka od babičky. Vedle kuchyňky byly dveře do pokoje, kde polévku i králíka snědli. A proti pokoji byla ložnice, kde stála pod oknem postýlka s přislíky. V ní se po večeři zachumlal Ctibůrek až po bradu a spal, jako když ho do vody hodí.

Proč jsou malá divoká prasátka pruhovaná

V hlubokém lese se narodilo deset divokých prasátek. Chodila temnými hvozdy, učila se znát kořínky, bukvice a žaludy, a hlavně se učila čistotě. Na to jejich maminka obzvláště dbala. Selátka se musela ne jednou, ale dokonce několikrát za den vyválet v bahně, protože maminka jim říkala: čistota — půl zdraví! Jednou je zavedla až na okraj lesa, a co neviděly: na hřišti u lesa hráli právě kopanou.

„To je krásná hra!“ volala prasátka, „pojdte, půjdeme také hrát kopanou!“ A šla za hráči, jestli by si s nimi nezahráli.

„Zahrajeme si s vámi, proč ne,“ říkali hráči, „ale je vás dost? Je vás vůbec jedenáct?“

„Přesně jedenáct i s maminkou,“ ujišťovala je prasátka, „maminka půjde do branky.“

Hráči si je spočítali, a opravdu, i s maminkou jich bylo jedenáct.

„A hřiště máte?“ ptali se hráči, a selátka odpovídala:

„Nemáme, ale snad bychom mohli hrát u vás.“

„Proč ne,“ souhlasili hráči, „každý hraje raději doma než venku — Ale co dresy? Dresy máte?“

„Ty bohužel nemáme,“ zesmutněla podsvinčátka.

„To je ovšem chyba. Každé mužstvo musí být stejně oblečeno. Každé mužstvo musí mít svůj úbor, aby bylo od soupeřů k rozpoznání. Jak se budeme na hřišti rozlišovat, když nemáte dres?“

„To nevíme,“ zesmutněla prasátka ještě víc a svěsila všechna svá ouška a všechny ocásky. Tak jim bylo líto, že si nezahrají kopanou.

Tu se kapitán těch hráčů tkl do čela:

„Já vím co: my vám půjčíme stará trička. Dříve jsme hrávali v pruhovaných tričkách, ale pak jsme se vzdali na jednobarevná. Nastoupíte v pruhovaných a my v jednobarevných, a tak budeme od sebe k rozeznání.“

S tím čuňátka souhlasila. Oblékla si pruhovaná tílka, až na maminku. Maminka zůstala ve svém černém svetru, ale ta směla. Brankář musí být oblečen jinak než spoluhráči, aby soudce viděl, kdo z mužstva smí hrát rukou.

Domácí hráči nastoupili ve velmi silné sestavě. V brance byl Hlavatý, v obraně Zrzavý, Kudrnatý a Plešatý, v záloze Dlouhý a Krátký, a v útoku Kolenatý, Chlupatý, Holý, Pyskatý a Masopust.

Prasátka ohlásila sestavu: v brance Bachyně, v obraně Selátka, Čuňátka a Prasátko, v záloze Podsvinčátko a Markazínek, a v útoku Kaneček, Kňourek, Vepřík, Divočák a Pašík.

Každý čekal, že zápas bude jednostrannou záležitostí pro domácí, ale co vás nemá! Pruhovaná prasátka se vložila s velkým zápalem do hry, byla rychlejší, běhala jako čertíci, a domácí si s nimi dlouho nevěděli rady. Potom ale trenér domácích dostal dobrý nápad:

„Nehrajte při zemi,“ poradil svým hráčům, „hrajte vysoké míče, a hlavou. To bude na pruhované platit.“

Měl pravdu. Jakmile začali domácí hrát vysoké míče a hlavičkovat, získali převahu, protože selátka byla malinká. Balón lítal nad nimi, čuňátka se jen dívala, jak letí od Zrzavého na Plešatého a od toho k Holému, který pohodlně dopravil míč hlavou do pravého horního rohu maminky branky.

„Góóó!“ křičelo domácí obecnstvo, ale maminka v brance protestovala:

„Roh roh roh — roh roh roh!“

„Žádný roh,“ zlobil se soudce, „to byla jasná branka.“

„Roh roh roh — roh roh roh!“ stála na svém maminka, protože se jí přece jenom pletla pravidla hry. Myslela totiž, že míč vstřelený do rohu branky neplatí, že to je roh a ne gól. Prasátka se cítila poškozena, ale rozhodčí ukázal do středu hřiště, dal pokyn k rozehrání a s podsvinčátky to začalo být špatné. Nevěděla si s vysokými míči opravdu rady, protože se k nim nemohla dostat.

Když Selátko vidělo, že Chlupatý užuž vystřelí hlavou, podrazilo mu nohy a Chlupatý se svalil jako špalek. Ale soudce za to nařídil proti prasátkům pokutový kop. Střílet ho šel Kolenatý, a ten bezpečně umístil tvrdou střelu do levého horního rohu maminky branky.

„Góóó!“ jásali zase diváci, ale maminka opět protestovala: „Roh roh roh — roh roh roh!“

„Jasná branka,“ odsekl rozhodčí, ale prasátka se zase cítila poškozena. Jedno selátko se neudrželo a začalo kvičet: „Fuj fuj fuj!“

Jenže soudce to slyšel, urazil se a vyloučil ho ze hry pro nesporní chování a pro kritiku rozhodčího. Když to viděla ostatní prasátka, začala také kvičet fuj fuj fuj, a rozhodčí poslal ze hřiště ještě jedno čuňátko. A to maminku dopálilo. Rozběhla se k sudímu a pohrozila:

„Jestli neodvoláte vyloučení obou selátek a jestli neprohlásíte,

že ty dvě branky jsou neplatné, tak už dál hrát nebudem. Stejně to nebyl gól, byl to roh roh roh!“

„Nic neprohlásím!“ rozhněval se soudce, „moje rozhodnutí na hřišti jsou konečná!“

„Jen si to pěkně rozmyslete,“ maminka zase, „a my jdeme ze hřiště.“

A odvolala selátka z hrací plochy a šla s nimi do lesa. Tam čekali, jestli se pan rozhodčí nějak umoudří.

Ale on ne. Ukončil zápas a šel do šaten, i když ho domácí přemlouvali, ať alespoň nevylučuje ta dvě selátka.

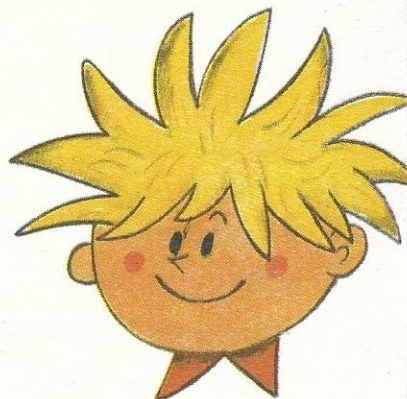
Tak skončila celá hra neslavně a malá prasátka chodí dodnes po lese v pruhovaných tílkách.

„Třeba se rozhodčí umoudří,“ říkají, „a my to půjdeme dohrát.“

A nevědí, že nedohrají nic, protože zápas už dávno skončil, a že chodí v těch pruhovaných tričkách po lese úplně zbytečně.

Lišky, dobrou noc

ILUSTROVALA VĚRA FALTOVÁ

Vydalo jako svou 453. publikaci
nakladatelství Profil v Ostravě
v roce 1971

Odpovědný redaktor Lubomír Petr

Výtvarný redaktor Václav Beránek

Vytiskly Východoslovenské tlačiarne, Košice

AA 6,66 (z toho il. 3,96); VA 7,00

Náklad 20.000 výtisků

Tem. skup. 14/45

Vydání první

Cena váz. výtisku Kčs 20,50

OC 303/22/8.7

48—016—71

NAPSAL

František Nepil

48—016—71
14/45

Cena váz. výtisku Kčs 20,50

